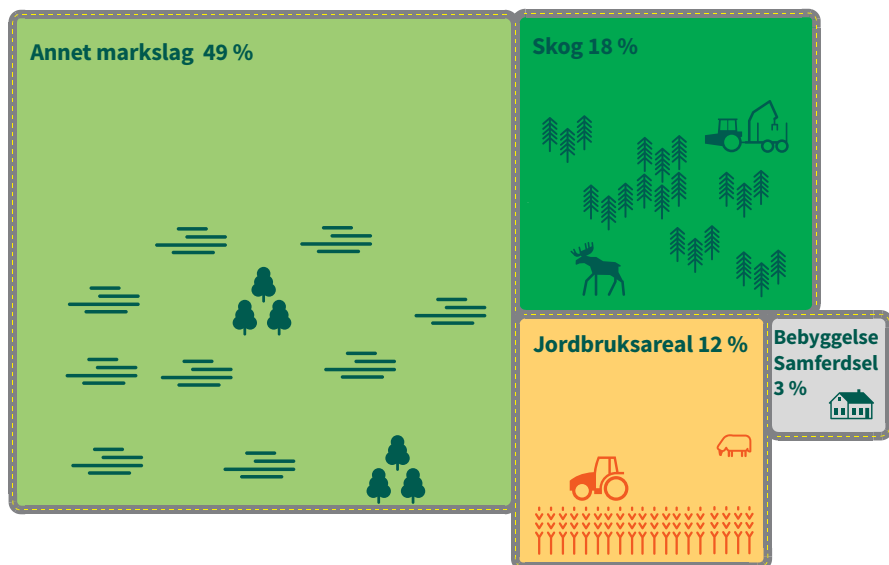

Arealbarometer for Rogaland

Oppdaterte kart over areal egnet for matproduksjon

Juni 2017

NIBIO

 NORSK INSTITUTT FOR
 BIOØKONOMI

Arealressurskartet (AR5) gir detaljert informasjon om arealressursene i fylket. Det brukes til arealplanlegging, konsekvensutredninger, statistikker og kontroll av arealtilskudd i landbruket.

I Rogaland er det om lag 1 061 000 dekar jordbruksareal. Det tilsvarer et areal på ca. 148 600 fotballbaner og utgjør 12 prosent av fylkets landareal.

Arealressurskartet gir informasjon om ressursgrunnlaget. Det viser hvilke arealer som kan brukes til landbruksproduksjon.

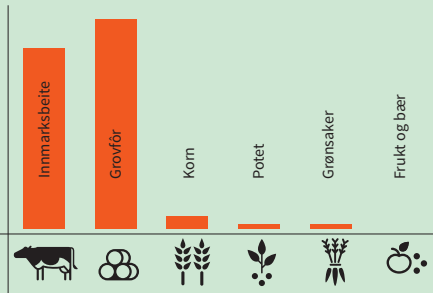
Søknadene om produksjonstilskudd gir informasjon om hvordan arealene faktisk brukes. De viser blant annet at 51 prosent av jordbruksarealet i drift i Rogaland brukes til grovfôrproduksjon.

AREALRESSURSENE I ROGALAND FYLKE:

Arealtype	dekar	%
Jordbruksareal:		
Fulldyrka	553 518	6,4
Overflatedyrka	25 710	0,3
Innmarksbeite	481 503	5,6
Produktiv skog	1 504 912	17,5
Bebyggelse/samferdsel	246 885	2,9
Annet markslag	4 197 619	48,9
Ikke kartlagt	1 574 653	18,3
Sum	8 584 800	100

Kilde: Arealressurskart (AR5). NIBIO

SØKNADENE OM PRODUKSJONSTILSKUDD FOR ROGALAND FYLKE:

Jordbruksareal består av fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Fulldyrka jord Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløvedybde og kan benyttes til åkervekster eller eng, og som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jord Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata slik at maskinell høsting er mulig.

Innmarksbeite Innmarksareal som kan benyttes til beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Arealet skal ha tydelig kulturpreg. Minst 50 prosent av arealet skal være dekt av kulturgras eller beitetålende urter.

Veksttype	dekar	%
Innmarksbeite	438 633	44,3
Grovfôr	505 092	51,0
Korn	29 441	3,0
Potet	6 436	0,7
Grønnsaker	8 966	0,9
Frukt/bær	1 403	0,1
Sum	989 971	100

Kilde: Produksjonstilskudd 2016. Landbruksdirektoratet

I Norge er kun

3%

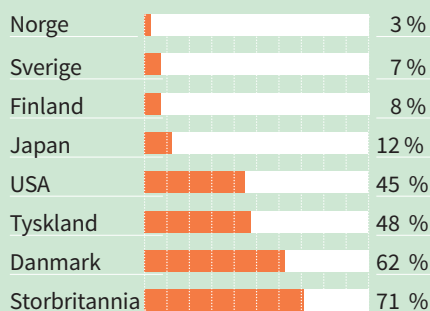
av arealet jordbruksareal. Bare 1/3 av dette er egnet for produksjon av matkorn. For OECD-landene er andelen nær 40 prosent.

Stortinget har vedtatt at matproduksjonen i Norge skal økes med 20 prosent fram til 2030.

Verdens befolkning passerte 7 milliarder mennesker i 2011, og er i 2050 beregnet til å være 9 milliarder. FAO har beregnet at den globale matproduksjonen må økes med 70 prosent innen 2050 for å sikre verdens befolkning tilstrekkelig med mat.

En slik utvikling vil sette produksjonsarealene under press. Det gjelder både tilgjengelig areal, og kvaliteten på jordressursene.

JORDBRUKSAREAL I PROSENT AV LANDAREAL:

Kilde: Verdensbanken

I Norge er kun 3 prosent av landarealet jordbruksareal. Det er lavere enn i andre land det er naturlig å sammenligne oss med.

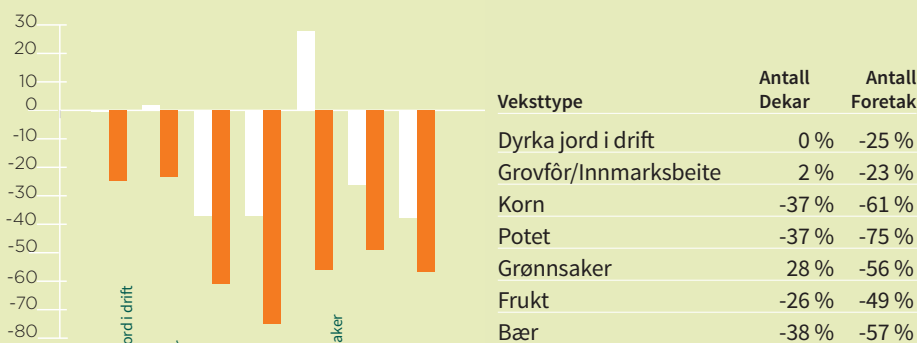
Strukturendringer

Strukturendringer i landbruket har innvirkning på bo- og sysselsetting i mange kommuner.

Endringer i landbruket kan få stor effekt på industri, turisme og annen lokal næringsvirksomhet.

Antall dekar
 Antall foretak

ENDRINGER I AREAL OG ANTALL FORETAK I ROGALAND I PERIODEN 2003 TIL 2016:

Kilde: Søknad om produksjonstilskudd. Landbruksdirektoratet.

Jordvern

I Norge har vi ca. 10 millioner dekar jordbruksareal som dekker 3 prosent av landarealet. Dette gir 2 dekar jordbruksareal per person.

Jordbruksarealene er under press. I perioden 2004 til 2015 ble 97 600 dekar jordbruksareal nedbygget. Årlig er det bygd ned 8 130 dekar i denne perioden.

Det meste av nedbyggingen er tilnærmet irreversibel.

Det er jordbruksareal av best kvalitet som bygges ned. Nær en fjerdedel av nedbyggingen skjer innenfor tettsteder. Ytterligere en fjerdedel skjer mindre enn en kilometer fra tettsted. Jordbruksareal i og rundt tettsteder er med andre ord spesielt utsatt.

Mer informasjon i rapport 2017/14 ssb.no

Se nedbygd jordbruksareal i kilden.nibio.no

NEDBYGGING

Dette skjer ofte rundt store byer og tettsteder, der også mye av den beste landbruksjorda ligger.

GJENGROING

Dette er et problem på de mer marginale arealene, og skjer som følge av endret beitebruk.

OPPDYRKING

Arealer dyrkes opp. Mye av arealene som dyrkes opp eller ryddes blir til innmarksbeite.

Hvorfor er det viktig å ta vare på matjorda?

1

Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs.

2

Klimautfordringene vil endre forutsetningene for matproduksjon over hele kloden.

3

Befolkningsveksten gir behov for større arealer til jordbruk.

4

Nok mat, trygg mat, kortreist og god mat blir en viktigere del av vår livskvalitet.

Ett dekar hvete kan gi 1000 brød hvert år!

Nedbygd jordbruksareal i Rogaland

I perioden 2004 til 2015 er det totalt bygget ned 16 923 dekar jordbruksareal i Rogaland.

63 prosent av arealene som er påvist bygget ned i Rogaland var tidligere fulldyrka jord.

Boligbebyggelse og veg/bane sto for henholdsvis 23 og 21 prosent av det nedbygde arealet.

62 prosent av det nedbygde arealet befinner seg innen eller inntil 1 km fra et tettsted.

NEDBYGD JORDBRUKSAREAL, FORDELT PÅ FORMÅL:

Formål	Dekar	%
Boligbebyggelse	3 820	23
Fritidsbebyggelse	380	2
Bebygde område for landbruk	2 715	16
Offentlig og privat tjenesteyting	3 149	19
Veg og bane	3 575	21
Sports- og idrettsområder	896	5
Annen bebyggelse og anlegg	2 387	14
Totalt nedbygget i alt	16 923	100

Kilde: Rapport 2017/14 Nedbygging av jordbruksareal ssb.no

Les mer:

→ **Arealressurskart:**
nibio.no

→ **Jordsmonn:**
nibio.no

→ **Dyrkbar jord**
nibio.no

Norsk institutt for bioøkonomi
Pb 115, NO-1431 Ås
T: +47 64 94 80 00
nibio.no